

його свідомим, що також можна вважати опосередкованим вираженням його нарцисизму. Тому, зрештою, автобіографічна боротьба з Тінною є провідною причиною появи суїцидальних мотивів у прозі В. Підмогильного.

Література:

1. Доленго М. Критичні етюди / М. Доленго. – К. : ДВУ, 1925. – 73 с.
2. Луцій С. Художні моделі буття в романах В. Підмогильного / В. Підмогильний. – К. : Стилюс, 2008. – 152 с.
3. Підмогильний В. Оповідання. Повість. Романи / В. Підмогильний. – К. : Наук. думка, 1991. – 800 с.
4. Підмогильний В. Остап Шаптала // Досвід кохання і критика чистого розуму. Валер'ян Підмогильний: тексти та конфлікти інтерпретацій / Упоряд. О. Галета. – К. : Факт, 2003. – С. 245–313.
5. Тарнавський М. Останній твір В. Підмогильного / М. Тарнавський // Всесвіт. – 1991. – № 12. – С. 174–177.
6. Фрейд З. Экономическая проблема мазохизма / З. Фрейд // Венера в мехах. Л. фон Захер-Мазох. Венера в мехах. Ж. Делёз. Представление Захер-Мазоха. З. Фрейд. Работы о мазохизме. Пер. с нем. и франц. – М. : РИК «Культура», 1992. – С. 349–364.
7. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме / Пер. з нім. К. Котюк / К. Г. Юнг. – Л. : Видавництво «Астролябія», 2012. – 588 с.

УДК 783.21(436)

К. М. Паламарчук,

Інститут філології Київського Національного Університету імені Тараса Шевченка, м. Київ

ГРОМАДЯНСЬКІ МОТИВИ У ТВОРЧОСТІ Ф. Г. КЛОПШТОКА

У статті розглядається творчість відомого німецького поета-романтика другої половини XVIII століття Фрідріха Готліба Клопштока. Аналізуються особливості громадянської лірики поета.

Ключові слова: *німецький романтизм, громадянська лірика, філософський напрям, Фрідріх Готліб Клопшток.*

В статье рассматривается творчество известного немецкого поэта-романтика второй половины XVIII века Фридриха Готлиба Клопштока. Анализируются особенности гражданской лирики поэта.

Ключевые слова: *немецкий романтизм, гражданская лирика, философское направление, Фридрих Готлиб Клопшток.*

The creativity of the famous German poet-romantic of the second half of the XVIIIth century Friedrich Gottlieb Klopstock is considered in the article. Like many romantic poets the Christian theme appeared to be close to him. F.Klopstock still in school has started working at the religious poem «Der Messias». The thought to write an epic poem on the Bible content was born in the poet's heart due to the pietist movement. Klopstock showed great curiosity for the fate of ordinary people. Some episodes of the poem vividly depicted a direct protest of the poet against the feudal oppression. The main topic of «Der Messias» corresponded to the Gospel story about the last days of the earth life of Jesus Christ (the Messiah). The poem was created in the style of classic verse of antique epoch – gekzametre. The characteristic features of the poet's creativity were: searchings for special, different from the prose language, emotionally-shaped poetic language. Among the religious works of the poet a special place belongs to the «Spiritual songs». In 1766, F. G. Klopstock translated the medieval prayer «Stabat Mater» into German, which thanks to its artistic qualities immediately attracted the attention of the romantic poets. Peculiarities of poet's patriotic creativity are also analyzed. Among the problems which characterized and defined basic principles of poet-romantics' world outlooks, the central was the problem of personality, revealing the valuable meaning of the individual's role in the society. The sources of philosophical-ethical searches of poet-romantics were closely connected with national, philosophical and artistic traditions. Poets' interests were concentrated on the history of national medieval epoch. For romantics, poet and artist are not only freedom loving persons, but completely extraordinary and particular. Lyrical-romantic poetry of F.G.Klopstock has covered inner world of the personality. A lot of principles of romantic German aesthetics have played their positive role for the future development of romanticism not only in Germany but far beyond its boundaries.

Keywords: *German romanticism, civic lyric, philosophical direction, Friedrich Gottlieb Klopstock.*

The age of romanticism opens a new stage in the development of the world literature. Subjectivity, individualism, lyricism as the main characteristics of the romantic style more «fit» not created monumental compositions but are important for secular literary created works.

Shortly consider German literary life of romanticism epoch. Aesthetics of romanticism played a great role in establishment of national artistic forms. Among the problems which characterized and defined basic principles of poet-romantics' world outlooks, the central was the problem of personality, revealing the valuable meaning of the individual's role in the society. Nature, love, fantasy, famous romantic irony-working out of all these phenomena was the way of cognition and revealing the essence of human personality for romantic poets. In their points of view major possibilities for the realization of person's spiritual potential were in the artistic sphere in particular in literature and music. The poet-romantics' idea of national self-consciousness of personality found its embodiment through national history and folk songs. Poets tried to depict and reveal fundamental features of national German character. Religion as well as art served for romantics the sphere of joining the highest moral ideal through the way of cognition of infinity.

The sources of philosophical-ethical searches of poet-romantics were closely connected with national, philosophical and artistic traditions, sometimes having related to the distant periods in the development of national German culture. Namely in these spheres the German poets-romantics tried to find basic principles for some fundamental aspects of their world outlook in particular addressing to the inner human world as to the source of cognition of phenomena essence.

The essential contribution in the development of romanticism was made by the representatives of Tübingen school: theologians F. K. Baur (1792–1860), D.F. Strauss (1808–1874), philosophers I. Kant (1724–1804), F. Schleiermacher (1768–1834), I. G. Fichte (1762–1814), F. V. Schelling (1775–1854) etc.

The German romantics (I. A. Cramer, F. G. Schlegel, F. G. Klopstock, Novalis and others) stood up against standards of classical art, its canons and restrictions. So F. Schlegel defined the romantic poetry as «progressive and universal». To his mind, philosophy, word art and unlimited self-expressiveness of creative personality should be combined in it.

Poets' interests were concentrated on the history of national medieval epoch. For romantics, poet and artist are not only freedom loving persons, but completely extraordinary and particular.

One of the significant features of spiritual art of the poets-romantics who deliberately expanded limits, courageously using the cultural heritage of different Christian denominations was the fact of romantics' being out of the confession. A striking example of the Catholic-Protestant mutual interaction in poetic and musical-poetic creativity has become a figure of the romantic poet of

the XVIIIth century Friedrich Gottlieb Klopstock (1724–1803). He was born in Saxon town Kvedlinburg in trustworthy family. The poet appeared in the German literature in the late 40s of the XVIIIth century. Like many romantic poets, the Christian theme turned out to be close to him, that's why F.Klopstock still in school has started working at the religious poem «Der Messias». In 1745 he entered the Theological Faculty of University of Jena but later decided to transfer to Leipzig University (1746–1748). In 1747 Klopstock in the circle of his friends -poets read the first songs «Der Messias». Reading has made a strong impression on the listeners. In 1748 the first three songs of «Der Messias» appeared in «Bremen materials» [4, p. 294].

In April 1757 the poet resided in Denmark as a guest of King Friedrich V and received the annual grand of Minister Bernistorf before finishing the work at «Der Messias». Friedrich Klopstock was recognized as the head of the German poetic group in Copenhagen. Parallely with the «Der Messias» he wrote dramas according to the Biblical content: «The Death of Adam» (1757), «Solomon» (1764), «David» (1773), and the famous ode «The Fest of spring» (1775) and others. In the late 50-s Klopstock collaborated with the German magazine «The Observer» («Der Nordische Abseher») (1758-1760), which was published in Copenhagen by his friend Kramer, who at that time was a priest at the Court of the Danish King Friedrich V. The magazine was religious in content and set a goal to help strengthening of morality. The most important articles of the famous poet: «Language of poetry», «Thoughts about the nature of poetry» and others firstly appeared in this magazine.

Worth consideration is the fact that at the end of the 60s of the XVIIIth century Klopstock sent the acting Emperor Joseph II the project of creation of the Institute or Academy on the general purpose. The main aim of this establishment was rallying the figures of science, literature and art, the popularization of the achievements and material support of scientists and poets. The famous poet believed that all German, Catholics and Protestants were subjected to the Emperor and should enjoy the same rights. F.G.Klopstock connected some great hopes with this project; however the efforts of the poet proved to be unsuccessful. The project was rejected and never embodied.

The thought to write an epic poem on the Bible content was born in the poet's heart who was close to the pietist movement under the influence of John Milton's «Lost paradise». Unlike the latter, Klopstock showed great curiosity for the fate of ordinary people. Some episodes vividly depicted a direct protest of the poet against the feudal oppression. The main topic of «Der Messias» corresponded to the Gospel story about the last days of the earth life of Jesus Christ (the Messiah), from praying at the Mount of Olives to his death at the Cross (song X). In the second part the poet tells about the events after the death of Christ about the appearance of Christ before the pupils and the people. The poem ends with the triumph of Christ – his ascension into the heaven. Following exactly the Gospel story the poet creates religious space framing around earth events. F.Klopstock has used the content of the Gospel and Old Testament. Some actions in «Der Messias» written by F. G. Klopstock often are transferred to the heaven, as well as to the hell. To Christ as to every human, the famous poet has put Seraphims and Angels who acted in the poem more actively than in the Bible. The main topic of the spiritual work of F. G. Klopstock is Christ's having taken fair solution to atone the sins of people through the emotional sufferings of Christ.

We can conclude that «Der Messias» is not so the epic but the anthem of the «saved humanity». Interesting is the artistic-literary interchange of the work: the poem was created in the style of classic verse of antique epoch – gekzametre. For the first time in the German poetry Klopstock decides to refuse from rhyme to give the poem solemn festive sounding. The characteristic features of the poet's creativity were searchings for special, different from the prose language, emotionally-shaped and musical poetic language. But the success of «Der Messias» was not long; «Der Messias» of the end of the XVIIIth century with the development of the German literature has been rejected in the past.

In 1766, F. G. Klopstock translated the medieval prayer «Stabat Mater» into German, which thanks to its artistic qualities immediately attracted the attention of the romantic poet who was not the first German translator of the Latin «Stabat Mater». In the XIV th century the German edition of the work «Cristus muter stunt in smercz» (the monastery of St. Catherine in Nuremberg) appeared [1, p. 27].

The difference between Latin sequence «Stabat Mater» and F.G.Klopstock's «Jesus Christus schwebtam Kreuze» is not only in the form of the created work but also in its plot.

Latin text includes 60 lines, German – 78, we can't but mention that German text partially follows the form of Latin poem, which consists of 20 tercets.

If we compare Latin and German variants of translation can see that in the majority of stanzas F.Klopstock tries only to imitate the form of Latin sequence and it's rather difficult to name this work the translation. The poet from the first phrase transfer emphasis from Maria's image on Jesus Christ «Stood suffering Mother»- «Jesus Christ hung at the Cross».

Then F.Klopstock attempted to interpret the original text in free manner. Hence, for instance, the second stanza of Latin poem corresponds the third stanza of translation «Crying near Christ – bent beneath»....

F. G. Klopstock has written free German speaking poetry «Stabat Mater», entitled «Feeling of the Savior at the Cross». The poem is also known according the name of her first lines – «Jesus Christus schwebt am Kreuze» («Jesus Christ hung at the Cross»). The author, «keeping to the pathos, to the greatness, to the vivid imagery of the Catholic prayer, adapts its content to the terms of the Protestant environment, and moves the emphasis from the image of the Suffering Mother to the image of Christ» [1, p. 95].

The Christian mission of the Virgin Mary in the fullness is revealed at Calvary beneath the Cross, where the fate of the crucified Son is closely intertwined with the fate of the Mother » [1, p. 24]. The episode is taken from the Gospel of John (Johann 19, 25–26): «under the cross near Jesus stood his mother, and his mother's sister, Mary of Clopas, and Mary Magdalene. Jesus saw his mother, and the disciple standing here, whom he loved, then says to his mother: «Woman, here is your son!». We understand from the Gospel text that Jesus entrusts his mother and his favorite disciple to care about each other. The fact that this namely moment is absent in the medieval Latin poem is focused in F.G. Klopstock's work.

The difference between the initial phrase of Latin sequence and of F. G. Klopstock explains the Protestant interpretation of the Catholic medieval text due to which the Christ centric nature of the work has become more brightly expressed. However, the mention of the sword, which has passed through the soul of the mother of God, is present in the both texts, because this point is depicted in Scripture (see. Lk 2, 35).

And totally contrasted with the original points of interpretation of the personal suffering is Calvary drama. The Franciscan poet-monk in his work implores God's Mother to give Jesus grace, most fully feels Christ's suffering at the Cross, while Evangelical romantic poem emphasizes the moment of Jesus relief of human suffering.

In 1816 young Austrian composer F.Schubert paid attention to the German translation of the prayer, which was made by F. G. Klopstock. The famous composer was greatly inspired by the brilliant poetry of one of the most outstanding German poets-romantics and musician decided to write music on the poet's verses not taking into account the Protestant interpretation of the famous musical piece of work. So was created the second German «Stabat Mater» which some time later has got great popularity among listeners.

Lyrical-romantic poetry of German romantics tried to cover inner world of the personality in full. A lot of principles of early romantic German aesthetics have played their positive role for the future development of romanticism not only in Germany but far beyond its boundaries.

On the contrary to the majority of the German poets and writers of the XVIIIth century, F.G.Klopstock, as G.Gegel said: «first felt in his time the particular self dignity of the singer». The main Klopstock's creativity remained and will remain always poetry, which he considered to be the highest value in life.

Literature:

1. Беркій О. В. Stabat Mater в аспекті жанрово-стильової динаміки : дис. на здобуття наук. ступ. канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 / О. В. Беркій. – Львів, 2006. – 254 с.
2. Габай Ю. Романтический миф о художнике и проблемы психологии музыкального романтизма / Ю. Габай // Проблемы музыкального романтизма. – Л., 1980. – С. 5–22.
3. Габитова Р. М. Философия немецкого романтизма : Ф. Шлегель, Новалис / Р. М. Габитова. – М. : Наука, 1978. – 288 с.
4. Паламарчук К. М. Творчість Ф. Г. Клопштока і духовна музика Австрії і Німеччини другої половини XVIII – початку XIX століть / К. М. Паламарчук // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. – К., 2011. – Вип. 27. – С. 292–300.
5. Pfeiffer J. Dichtkunst und Kirchenlied. Über das geistliche Lied im Zeitalter / Johannes Pfeiffer. – Hamburg : Wittig, 1961. – 204 s.

УДК 82.09

Н. І. Романишин,

Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

ПРОБЛЕМА АКТУАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

Стаття висвітлює наявні в сучасному мовознавстві точки зору на проблему відображення національної ідентичності у художньому дискурсі. У роботі наведено розуміння інформаційного, концептуального та вербального простору художнього тексту як синергії суб'єктивно-авторської, індивідуальної та колективної національної картин світу

Ключові слова: художній дискурс, національна ідентичність, національна та художня картини світу

Статья отображает существующие в современной лингвистике взгляды на проблему актуализации национальной идентичности в художественном дискурсе. В работе представлено понимание информационного, концептуального и вербального пространства художественного текста как синергии субъективно-авторской, индивидуальной и коллективной картин мира.

Ключевые слова: художественный дискурс, национальная идентичность, национальная и художественная картины мира.

The article focuses on the existing in modern linguistics views concerning the problem of national identity actualization in the literary discourse. The article represents the understanding of the informational, conceptual and verbal space of the literary text as a synergy of author's subjective, individual and national picture of the world.

Key words: literary discourse, national identity, national and artistic pictures of the world.

Національна ідентичність як теоретична побудова, спроектована на світ національного буття, об'єктивує себе у найрізноманітніших проявах матеріального, культурного, духовного, психічного життя народу: від предметів побуту і способів приготування їжі до національних варіантів релігійного почуття та настанов наукового пізнання світу. Універсальний інструмент розпредмечування кодів національної ідентичності, проникнення в сутність безмежного розмаїття її форм запропонував болгарський філософ, мистецтвознавець, культуролог Георгій Гачев як ідею Космо-Психо-Логосу [7]. Космо-Психо-Логос – ключ до сприйняття національних культур як органічного явища, зумовленого трьома чинниками: Космос – навколишній матеріальний та природний світ, у який занурений народ, який він освоєно й перетворює відповідно до власних потреб, Психо – склад його душі, національний характер, ментальність та Логос – його розум й мова. Ця лаконічна і емка формула задає мережу наукових координат теоретичних і емпіричних підходів до опису й моделювання досліджуваного явища з позицій етнології, культурології, мистецтвознавства, психології, лінгвістики. Національне буття є основою існування суспільства, проявляючись у духовному та матеріальному вимірах з точки зору господарства, цінностей, культури, мови. Саме національна мова та символізм поєднують виражальні та пізнавальні виміри та пов'язані з широким колом національних прагнень та почувань [21, с. 8]. Тому серед наук, що досліджують проблеми нації та національної ідентичності лінгвістиці належить достойне місце в осягненні мовних та лінгвокультурних матриць національної ідентичності, бо мова як знаряддя комунікації та пізнання є системою, органічно пов'язаною з антропологічними чинниками, історією та соціальним контекстом. Таким чином, у визначеній трьохкомпонентній формулі «Логос» як синергетична одиниця, яка відображає особливості свідомості, мови та функціонально-стилістичні аспекти текстів національної культури [13, с. 10], як єдність мови, розуму та творчості, забезпечує входження у світ різноманітних форм проявів національної свідомості на когнітивному, мовному та дискурсивному рівнях.

Елементи етнокультурної детермінованості, національної маркованості, які експліцитно чи імпліцитно здатні виражати етнокультурну специфіку пронизують всю мовну систему. Відтворення національної мовної картини світу відбувається шляхом розкриття її концептуальних основ [23] та з перспективи дослідження тексту, зокрема художнього як втілення художньої картини світу, художнього тексту як елемента культури і породження культурної парадигми. Такий дослідницький підхід покоїться на герменевтичному трактуванні культури, в якому культура мислиться як сукупність текстів, а точніше механізм, що створює сукупність текстів, які акумулювали в собі енергію культурної свідомості нації [4; 24]

Більшість дослідників, що звертались до проблеми відображення національної ідентичності у художній картині [2; 4; 10; 11; 14; 15; 20] одноставно доводять, що будь-який художній твір не лише відображає авторське світобачення, але й «завжди співвіднесений з виробленою колективним суб'єктом системою національно зумовлених художніх конвенцій, які втілені в загальній мовній художній картині світу та слугують базою художньої комунікації» [2, с. 8].

Зв'язок між багатством культурного змісту тексту та національною ідентичністю складний і багатогранний. Як мовний знак текст підпорядкований законам природної мови, яка, пов'язана з культурою народу, вибудовує відповідну ма-